

Forskrift om krav om obligatoriske IKT-standarder – Notifisering til ESA

Bakgrunn

Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet foreslår endringer i forskrift 25. september 2009 nr. 1222 om IT-standarder i offentlig forvaltning, med hjemmel i lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningen § 15a litra d). Bakgrunnen for forskriftsforslaget er regjeringens ønske om bruk av felles obligatoriske IT-standarder innen alle forvaltningsnivåer. Vi tar sikte på at forskriften skal tre i kraft 1. januar 2011.

Det er Fornyings- og administrasjonsdepartementet som koordinerer regjeringens IT-politikk. Det praktiske ansvaret for forskrifter etter forvaltningsloven § 15 a er derfor lagt til Fornyingsdepartementet selv om forvaltningsloven hører inn under Justisdepartementet.

Formålet med forslaget er en målsetting om å oppnå god elektronisk samhandling innen offentlig sektor og ut mot brukerne. Dette søker vi å oppnå ved at de ulike IT-systemer som benyttes i offentlig sektor kan samhandle ved hjelp av åpne obligatoriske standarder.

Forslaget – krav om bruk av obligatoriske standarder

- 1) Utleksling av dokumenter med tekstlig innhold som vedlegg til e-post

Forslaget innebærer at når dokumenter med tekstlig innhold beregnet for lesing skal utveksles som vedlegg til e-post fra offentlig sektor til innbyggere og næringsliv, skal PDF 1.4 – 1.6, PDF 1.7 (ISO 32000-1) eller PDF/A (ISO 19005-1) benyttes. Ved utveksling av dokumenter beregnet for redigering av mottaker skal ODF 1.1 (Oasis, februar 2007) benyttes. Det foreslås at offentlig sektor skal tilfredsstille ovenstående krav fra og med 1. januar 2011.

- 2) Multimediainnhold på offentlige nettsider

Innenfor et område hvor det finnes et svært stort utvalg av formater, er det nødvendig å standardisere på et mindre og dekkende sett slik at både brukere og tilbydere kan benytte løsninger uavhengig av egne plattform- og programvarevalg.

For publisering av **video** på offentlige nettsteder skal minst en av følgende standarder benyttes:

- a) Videospor kodet i Theora 1.0 (Xiph.org 2008) og lydsporet i Vorbis 1 (Xiph.org 2004) innkapslet i Ogg (RFC 3533, IETF 2003)
- b) Videospor kodet i H.264 (ISO/IEC 14496-10) og lydsporet i AAC (ISO/IEC 13818-7:2003) innkapslet i MP4 (ISO/IEC 14496-10:2005).

For publisering av **lyd med tapsbasert komprimering** på offentlige nettsteder skal minst en av følgende standarder benyttes:

- a) Vorbis 1 (Xiph.org 2004) innkapslet i Ogg (RFC 3533, IETF 2003)
- b) MP3 (ISO 11172-3), uten innkapsling

For **lyd med tapsfri komprimering** skal standarden FLAC 1.2.1 (Xiph.org 2007), benyttes, med innkapsling i Ogg (RFC 3533, IETF 2003) eller FLACs eget innkapslingsformat.

For publisering av **bilder** på offentlige nettsteder skal det benyttes følgende standarder:

- a) JPEG (ISO/IEC 10918-1) for bilde med tapsbasert komprimering
- b) PNG (ISO/IEC 15948:2003) for bilde med tapsfri komprimering, gjerne supplert av GIF

3) Utforming av næringslivsskjema på offentlige nettsider

I regjeringens handlingsplan "Elektroniske tjenester til næringslivet", slås det fast at alle skjema i løpet av 2008 skal bygge på Elmer-2 retningslinjene. Dette er en videreføring av kravet fra handlingsplanen "Et enklere Norge".

Departementet foreslår at bruk av Elmer-2 retningslinjene gjøres obligatorisk ved utforming av næringslivsskjemaer på offentlige nettsider.

Å forskriftsfeste dette innebærer at næringslivet får ensartede elektroniske skjema å forholde seg til ved innrapportering og ved kommunikasjon med offentlige virksomheter.

4) Tegnsett for interne systemer og ved utveksling av informasjon mellom offentlige virksomheter og med innbyggere/næringsliv

Ved all utveksling av informasjon mellom offentlige virksomheter og med innbyggere/næringsliv skal tegnsettstandarden ISO/IEC 10646 representert ved UTF-8 benyttes. Anvendelsesområdet dekker utveksling av informasjon uavhengig av utvekslingsmåte, type data, om mennesker er involvert eller om det er maskin til maskin utveksling.

Forslaget omfatter ikke hele ISO/IEC 10646 representert med UTF-8, men det begrensede tegnsettet som også er representert i ISO 8859-1, samt ytterligere 6 nordsamiske tegn i store og små representasjoner. Departementet legger til grunn at dette er en mellomløsning, og at det på sikt vil stilles krav om full støtte for ISO/IEC 10646 representert med UTF-8. Hensikten med å foreslå en slik mellomløsning er å bidra til en kostnadsbesparende overgang før dataregistre og fagsystemer har full støtte for ISO/IEC 10646.

Det foreslås videre at det skal være obligatorisk for alle offentlige virksomheter som skal gjøre større omlegginger, gjennom nyetablering eller videreutvikling, å implementere ISO/IEC 10646 i systemene.

Offentlige virksomheter skal i henhold til forskriftsforslaget tilfredsstille ovenstående krav ved utveksling av informasjon fra og med 1. januar 2012. Implementering av

ISO/IEC 10646 ved større omlegginger skal gjennomføres fra ikrafttredelsesdatoen for denne katalogen.

5) Elektronisk faktura og kreditnota

Forslaget innebærer at statlige virksomheter fra 1.7.2011 må kunne motta elektronisk faktura fra sine leverandører i den form som er beskrevet i standarden "[Ehandel.no format versjon 1.0](#)". Denne er basert på den europeiske NESUBL-standard. Det tas sikte på å utvide dette kravet slik at hele offentlig sektor omfattes fra 2012.

En arbeidsgruppe nedsatt av Fornyings- og administrasjonsdepartementet har levert et forslag til strategi for obligatorisk elektronisk faktura i staten. Arbeidsgruppen leverte [rapporten](#) 25. mars 2008. Rapporten var gjenstand for høring. [Høringsbrev og høringsnotat er tilgjengelig på departementets nettsider.](#)

Departementet mener det er viktig at offentlige virksomheter benytter én felles standard, slik at en sikrer at e-handelen i det offentlige blir både koordinert og effektiv. Den foreslåtte standarden er åpen og fritt tilgjengelig, og Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) er ansvarlig for vedlikehold av den.

6) Unntaksbestemmelse

For å sikre at forskriften ikke skal gi urimelige eller utilsiktede konsekvenser, foreslår departementet at det etableres en unntaksbestemmelse i forskriften. Unntaksbestemmelsen er utformet som en "bruk eller forklar"-bestemmelse. Det innebærer at avvik fra kravene må særskilt begrunnes.

Departementet foreslår at forslaget § 6 gir hjemmel til å fravike fra § 4 femte ledd i de tilfeller der oppfyllelse av den aktuelle obligatoriske standarden medfører en særlig uforholdsmessig byrde for virksomheten. Forskriftsforslaget § 4 nr. 5 omhandler kravet til tegnsett ved utveksling av informasjon mellom offentlige virksomheter og med innbyggere og næringsliv.

Ved vurderingen av om oppfyllelse av standarden innebærer en "særlig uforholdsmessig byrde" skal det særlig legges vekt på om oppfyllelsen innebærer vesentlige kostnader for virksomheten, som går ut over de kostnadene tilsvarende virksomheter har, eller det på annen måte innebærer vesentlige ulemper. For eksempel kan høy risiko knyttet til drift av sentrale tjenester eller tjenesteleveranse være grunn til å fravike standarden. Det forutsettes at det skal være en høy terskel før unntaksbestemmelsen tas i bruk.